

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetško ljudstvo.

Izhaja trikrat na mesec.

List velja za celo leto 2 gl. 80 kr., za pol leta
1 gl. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravištvo lista je v „Narodni tis-
karni“ v Kolmanovi hiši v „zvezdi“.

Domáce stvari.

— (Deželni načelnik Vidman) je, kakor se iz gotovega vira poroča, v resnici na Dunaji prosil, da bi bil prestavljen. Mi vsakako podpiramo njegovo prošnjo, ker si želimo resnejšega moža in realnejšega avstrijskega politikarja na mestu deželnega načelnštva.

— (Iz Krškega) se nam piše 17. okt.: Požar 7. oktobra t. l. v bližnji Veliki vasi je vpepelil 7 hiš in vsa gospodarska poslopja. Nesreča je tem večja, ker je zima pred durmi in pogorelci in njih živina brez strehe, brez živeža. Tedaj so primorani iskati pomoči pri sosedih.

O priliki volitve županove in svetovalcev 1. t. m. za Krško občino se je za nesrečne na Avstrijska tla pribegle Hercegovince nabralo 35 gl. Denes pri priliki storjene obljube od strani novega občinskega zastopa smo tudi nabrali mile darove, katere tu hvaležno izkažemo in sicer so darovali gg.: Friderih Bömches 4 gl. Anton Lavrinšek 5 gl., Anton Rupert 1 gl., Ivan Kasper 1 gl., Dr. Karel Koceli 5 gl., Vilj. Pfeifer 20 gl., J. N. G. 1 gl. 80 kr., Anton Jugovic 2 gl., Franjo Petrič 1 gl., J. Gros 1 gl., J. Pirc 1 gl., Karel Zöner 1 gl., J. Rumpret 5 gl., Fr Avman 2 gl., J. Schenner 50 kr., J. Engelsberger 1 gl., A. Vertačič 1 gl., J. Kovačič 1 gl. Tukajšnjo okr. glavarstvo je uže tudi nabralo pri tukajšnjih uradnikih milodare, obžalujemo, da nam niso imena dotičnih na razpolaganje, da bi nje priobčili. Toliko smo vendar poizvedeli, da je g. M. Hočevar izdatni znesek

200 gl. in sosedji graščak g. Lenk daroval 10 gl. Državni poslanec g. Hočevar se je 15. t. m. uže odpeljal v Beč, mej tem je g. V. Pfeifer po mnogih opravlilih še zadržan zapustiti dom.

— (V Mariboru) se je začelo agitirati (kakor se v „D. Z.“ piše) naj se napravi za spodnji Štajer posebna trgovinska zbornica, ker se graška nič ne briga za vinstvo in druge interese spodnjega Štajerja. Ta agitacija zasluži od naše strani vse podpore.

— (Povodenj v Trstu.) 14. okt. zjutraj je morje v Trstu zalilo glavne prostore mesta. Veliki borzni trg, gledališče in Ponte rosso so bili črevelj visoko v vodi. Ob poludne se je začel zopet odliv.

— (Ali je bira beračenje?) To vprašanje bode morda sodnik v Zatičini odločiti imel. Župan na Hudem, nekov privandran Nemeč Hanf, puhla glava sicer, se je zmislil in kaplanu biro pobirajočemu žakelj vzal, rekši: „in meiner Gemeinde ist das Betteln verboten“ (v mojej občini je prepovedano beračiti). Stvar bo menda pred sodnijo prišla.

— (Iz Zagorja) pri Savi se nam piše: Kako divjaškim Zagorjanskim premogokopom zelo treba omike, svedočita sledeča čina. — Bilo je nedeljo 11. t. m. večer. V krčmi „pri barvarji“ na Lokah pilo je osem onih ptičev. Bili so tovariši, ki so kopali vsi v enem rovu, ter skupno bivali v enej sobi. — Razpro se proti jutru v pivnici, krčmar jih jedva pomiri, ter še z lepo spravi venkaj. Pijani falotje pa si

hočejo prisiliti vhod, razbijajo zvonaj kot besni, obešajo se na kljuko, mečo kamenje v vrata, da, jeden celo izpali štibrani nabit samokres va-nja. Potem pa se zvonaj mej soboj jamo (trgati in sicer jako žalostnim krvavim vspehom, kajti jeden je na mestu obležal mrtev, druglega so polu mrtvega brez zavesti odnesli v rudniško bolnico, a tretji je hudo ranjen z nožem. — Čal sem, da je mrtvec-hotel pobegniti pajdašem, ter v to svrhu stekel za neko hišo, koja se baš zida. Krogli leže tramovi, hlodi, deske itd. Sirotej spodtakne se ob šaro in telebi na tla. Mahom dobiti ga jeden, ter ga s kolcem mašne po črepu, ka je na mestu obležal mrtev. A ostalim krutežem nij dostilo to. Na tleh ležečega suvali so se s petami, ter hodili po njem. Uže brezidnega udaril je še trikrat jeden preko glave in sicer šestnajstleten pridanič, ki se je pozneje, ko so ga žandarji oklenili, še hvalil s tem surovim dejanjem. Obča rečeno, so vsi pravi pobalini krogli dvajsetih let, kojim bi človek nikakor ne bil prisojal kaj takega. Baš oni so, o katerih sem vam bil poročal pred kratkem, v Aržiščah krali črešplje, ter do smrti pretepli kmeta lastnika. Mrtvec tepel ga je bil tedaj najhuje, zdaj pa dobitela ga je maščujoča se Nemesis. — Vjetniki obnašali so se jako surovo. Gledajo skozi okna, kjer so bili v zaporu, trkali so se po prsih, ter kričali mimogredočim: „Kaj ne, to smo „fest“ fantje, ki smo ubili unega“. Jeden izrazil se je celo, da bi bil rad dolgo záprt. „Pr' moj, duš“ dejal je, „vsaj nekej let naj me imajo pod ključem, vsaj bodem z vsem dobro pre-skrbljen!“ Denes pride deželne sodnije komisija, da ogleda mrtveca, ki še zdaj leži na mestu. — Drugi teškoranjeneč, bode baje umrl, strahovito ima razbito glavo, da mu je mehka ko goba. Na pobojišči je vse krvavo, kakor v mesnici, vzlasti na treh krajih so cele luže strdjene krvi. —

Drug tudi jako lep čin, dovršil se je pa prav v Zagorji. Zločinci so tudi premogokopi in nekov mesar. Zvabili so bili lopovi neko deklino štiri in dvajsetih let staro saboj, napojili jo, ter vlekli potem na plano. Tam pod ne-

kim kozolcem, strgali so ciganje pijanej si-roti vso obleko raz tela, ni srajce nijso pustili na njej, ter zlorabili potem do celo nago revo, a potem raztrgali jej obleko, ter privezali jo za neko drevo, a nago revico pustili ležati zvonaj.

Tega čina nij še nikdo objavil žandarmeriji, a menim, da lopovi ne bodo odšli tebi nič meni nič pravičnej osveti sv. Hermandate. Bogme, koliko treba še omike! Pa vsikdar kadar je v rudniku izplačevanje dogodi se kaj kakor pobjo, ali kaj druglega. Gorje mu, kogar pijana druhal sreča, vzlasti po noči! Takoj ga podero, ter nalože mu batin kopico. Nij še baš dolgo tega, ko so se lotili necega gospoda. K sreči bil je oborožen, ter pomolil jednemu revolver pod nos, na kar so jo pobrali vsi. Da, to je pravo roparsko gnezdo! Oj blažena kultura in svitloba!

— (Ljubljanska policija okradena.) V ponedeljek na večer prikril se je bil nek delavec tukajšnjega magistrata Franc Ambrožič po imenu v poslopje policijske direkcije in ko so uradniki odšli, splazil se je v tretje nadstropje, skočil skozi nezamreženo okno v sobo g. Perone in Bertola prižgal si tam stoječo svečo in z „mestnim krampom“ razbil mizni predalec ter ukral spravljenih 250 gld. iz dveh miz. Razmetal je in vzel še nekaj aktov, štimpljal si nekoliko pol praznega papirja in zapustil počasi kraj katerega se njegove vrste ljudje sicer boje. Tat je šel potem še v neko žgajnarijo ter tam pil še dolgo časa, potem odšel pak v Zalog; kder so ga tudi zasačili in vtorek pripeljali na vozu v Ljubljano. Denar so dobili baje še skoro ves pri njem. V Ljubljani pak se sploh čuje: „če naša policija sebe ne more ostražiti, kako hoče nas! Policaji naši tudi rajši preže če bo kje kdo slovenski glašno govoril, nego pa da bi za tatovi pazili.

— (Dobro porabljen čas.) Iz vojaških krogov se nam poroča, da se pri nekaterih kompanijah vojaki podučujejo o novi meri in vagi. Za vojake, ki doma nemajo take prilžnosti, in ki imajo, dokler so v „beli suknji“, dosta časa na razpolaganje,

je to prav dobro, vsaj boljše, nego marsikaj nepotrebnege, s čemer se morajo vojaci baviti.

— (Hubmajer) je bil kakor „Nar List“ pridoveda, res te dni v Zadru, a se je vrnil zopet v Hercegovino. Rečeni list pravi, da je lepa kita zadarskih rodoljubov počastila tega našega rojaka pred odhodom s „svečano večerjo“ in napila na njegovo zdravje.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Dunajska trgovinska zbornica ima poslanca za državni zbor voliti. Kot kandidat se je oglasil znani fabrikant, uže bivši brnski poslanec Alfred Skene. V svojem kandidatnem govoru je rekel, da bode pri novejši nagodbi z Ogersko zoper vse nove koncesije od strani Cislejtanije, tudi zoper novo ogersko banko, dokler se valuta ne uredi. O gospodarstveni krizi govoreč pravi govornik, da se ne sme vse obubožanje le „krah“ pripisovati, nego mnogo nesrečnej trgovinske politiki, dalje slučajju, da je trgovina z žitom vsa druga od nas sedaj, kar Rusija in Amerika z nami konkurira; dalje uvažanje tujega blaga, ki denar iz dežele spravlja. Za to je on za colno brambo doma čee obrtnije.

Avstrijska monarhija plača za **pribegle** Bošnjake in Hercegovce vsak dan 10.000 gld. Ker dobi vsak odrasten begun iz Turškega po necem starem dvornem dekretu 7 kr. na dan in otroci po pol, lahko izračunaš, koliko pribeglih je uže. Za največjo silo se s sedmimi krajcarji uže preživi, ali za obleko in za drugo morajo odbori skrbeti.

Hrvatski „Primorac“ nasvetuje, naj se prihodnje leto, kot ob osemstoletnici kronanje hrvatskega kralja Zvonimira, ki je kraljeval po Hrvatskem in po Slovenskem do Koroške, Mure in Drave, ta veliki spomin svečano obhaja. Tudi mi Slovenci bomo, upamo, po svojih malih močeh sodelovali pri slavi moža, ki je jedinil Jugoslovane.

Hrvatski sabor se zopet 17. oktobra snide, da nadaljuje svoje delovanje.

Vnanje države.

Srbski knez je vendar našel novo ministerstvo, ki — se pa od prejšnjega stvarno nič ne loči. Sestavljeno je namreč tako-le: načelnik mu je Kaljević, predsednik narodne skupščine. Vojni minister

Nikolić je ostal, nauk je prevzel znani srbski pisatelj Bosković, vnanje zadeve je prevzel Pavlović, dosedaj šef tega oddelka profesor Marković ima pravosodstvo, major Zdravković stavbe in Janković finance. — Vidi se, da se je knez premislil, videč, da z Marinovičem ne prodré. — V soboto je prišla Natalija Kečko, nevesta Milanova, v Belgrad, pozdravljana se strelom in (najbrž ne prevelicem) vsklikavanjem naroda, ali svatovanje bode tekar jutri ali pojutrašnjem, ker namestnika ruskega carja, Aleksandra, ki je prevzel mesto kot priča pri zaročbi Milanovej, grofa Šumarakova še nij v Belgrad. — Dunajski list imenuje novo srbsko ministerstvo ženitovanjsko ministerstvo, vendar Natalija pravi, da jej nij nič porok, da bode, kakor bi mignil, položje spremenilo se, in postane iz pirne sobice, vojni šator! „Zastava“ ima v Milanu jako oster članek, v katerem pravi, da sta za Milana dva Rubikona, ali naj gre črez Drino na Tarke, ali pa bo črez Savo zapoden. Če on neče, bo pa črnogorski Nikola!

Srbski knez Milan se je nedeljo 17. oktobra srečno vendar enkrat oženil in poročil se svojo bogato Natalijo Kečko. Oficijozni belgradski telegraf pravi sicer, da je bilo ljudstvo navdušeno. Vendar mi sodimo, da razen navadnih zijalostij navadnega ljudstva nij bilo posebnega družega navdušenja, ker srbski narod je uže večkrat v zadnjem času izrekel, da bi mu v sedanjem vremenu bila ljubša „batalja“, nego „Natalija.“ Ker ima sedaj knez zadnjo, poloti se Milan na spomlad vendar tudi morda prve.

Diplomacija severnih vlastij ima dogovoré, kakó bi se mogle uresničiti obljube Turčije zarad reform, katere pripoveduje, da jih je pripravljena krščanskim provincijam dati. „W. T.“ čuje, da niso jedinega mnenja, da pa imajo voljo, turškim obetanjem popolno verjetnost dati. Kako? to je menda njim samim uganka.

Turčija si je sama dala udarec, ki pride za vstale krščanske Slované ob pravem času, in jo tako hudo zadeva, kakor vstajo, Zadnje financijelno „urejenje“, po katerem porta znižuje obresti od državnega dolga od 5 na 3 procente, da bi tako dolg „amortizirala“ itd. — smatrajo vsi evropski financirji kot **bankerot** Turčije! Iskala je posojil na previsoke obresti, katerih zmogavati več ne more. Zadnja vstaja je uže sedaj strašno veliko stane. Premikanje vojske na srbsko mejo je požrlo ves denar, novih

posojil ne more dobiti in tako se finančno samo mori. Sedaj uže tudi nemški Turki naznanjajo, da so v Turčiji reforme nemogoče in da jój žuga denarni propad, ki bode tudi življenski. — Ali nij lepo, če celó „N. Fr. Pr.“ od sobote jadikuje, da je osodepolna ura za Turčijo prišla. Do leta 1854 nij imela nič dolga, do sedaj ga je naredila dve milijardi in pol, od katerih more plačevati 150 milijonov obresti na leto. Tega uboga in zanemarjena dežela ne more več zmagovati. „N. Fr. Pr.“ svetuje v svojej obupnosti, naj Turčija poskuša s parlamentarizmom rešiti se. Gotovo, naši ustavoverci bi se od Turkov radi naučili še radikalnejega „parlamentaričnega“ — postopanja proti Slovanom nego ga prakticirajo uže zdaj.

O **Turčiji** končuje „Wiener Tagbl.“ svoj članek od 15. tako-le: Evropska diplomacija naj si le prizadeva Turčijo ohraniti; Turčija bode vendar le poginila, ker nema notranjega oslonila, ker jej manjka glavne podpore, evropskega kredita. Ali se deljenje Turčije za avstro-ogerskim dualizmom strinja ali ne, osoda turške države se bode vendar izpolnila. Turčija je zrela za smrt. Rusija igra v Carigradu sedaj tisto dobrohotno rolo kot nekđaj v Varšavi, ko se je pripravljalo deljenje Poljske.

Bavarsko ministerstvo je kralju dalo svojo ostavko, kar je moralo storiti, ker je bila nezaupnica proti njemu sprejeta. Bavarski kralj Ljudvig II. je sklical svoje svetovalce skup na posvet, kaj storiti: ali odpustiti ministerstvo, ali razpustiti zbornico. To je zelo važno za Nemčijo, ker od tega zavisi dalje razvijanje nemškega jedinstva. Nemški časniki se za to močno bojé, da bode odpustil ministerstvo, sosebno ker patrijoti bolj naglašajo njegovo bavarsko suvereniteto, kar mu godi. Sicer je pa v tem trenutku, ko to pišemo, morda uže vse odločeno.

Rusija orožuje svoje tvrdnjave ob nemškeje in avstrijskeje meji. Tedaj kljubu Gorčakovej politiki in miroljubnosti se misli ipak v Rusiji daleč. — Ruski „Golos“ pak sedaj uže tudi celó tako piše: „Pri najmanjšem gibanju Slovanov v Turčiji se vznemiruje pokoj sosednjih avstrijskih Slovanov. Sedaj je sredotočje slovanskega vprašanja v Avstriji. Pri tamošnjem tlačenju slovanskih prebivalstev nasproti nemškemu in magjarskemu plemenu, je najmanjši uspeh za avtonomijo turških Slovanov vedno izpodbuja za jednako (?) gibanje v Avstro-Ogerskeje. Slovanska fede-

racija na balkanskem poluotoku bode stalno opominjanje, kako nejednako osodo imajo Slovani v Avstriji. V tem ravno je razlog, da tuje vlasti ne morejo v Turčiji prave nevtalitetate varovati, in da je „nevmešavanje“ prava laž, ki se je tudi precej pokazala, ko sta Srbija in Crnagora pripravljene se izkazali, svojim tlačenim bratom na pomoč hiteti.“ — Opominjamo, da bi tega citata iz „Golosa“ mi v Ljubljani ne bili upali se natisniti, da-si je neškodljiv in stvaren, ko bi ne bil prestavljen uže v nekonzificiranem „Wiener Tagblattu,“ večernem listu od 13. oktobra.

Umori avstrijskih državljanov.

Rimljan je ponosen šel po vsem svetu in kadar je rkel: „civis romanus sum“ (jaz sem rimski državljan), imel je ves tedanji svet respekt pred njim, ker rimska država je svoje državljane varovala. In denašnji Anglež? Tam v Afriki jednega angleškega popotnika ubijejo, a Anglija boj začne, če ne dobi vsega zadostenja, in baš zdaj je zarad jednacega blizu boja s Kitajem. Rusi so neizmerne azijske planjave z mečem ukrotili, ker je bil kak ruski trgovec tam umorjen, ter tako krvavo maščevali življenje svojega rojaka in sodržavljana. A v Avstriji pri nas? — Še pred nedavnim baš časom je pel nemški pesnik: „Avstrijec ima domovino, in jo ljubi, in vé, za kaj jo ljubi.“ Ali, — če pojde tako naprej, ne vemo, kako bode s tem petjem.

Iz Dubrovnika se 14. t. m. poroča, da so turški vojaki ubili 60letnega neoboroženega starca Račića iz Župe, ko je nekaj slame na turško mejo nesel. — Pri Imosku pak so turške čete kar napale avstrijsko vas Aržano in prebivalci so morali sami puške v roke vzeti, da so se ubranili.

Vprašamo, ali bi katera država kaj takega na svojej meji nekaznjeno pustila? Ali more Avstrija take insulte od na pol mrtve Turčije trpeti?

Trgovinsko-politično vprašanje.

Trgovinsko in obrtniško vprašanje je zdaj na dnevnem redu bolj, nego nekđaj.

Od kod pomanjkanje denarjev? od kod slabo stanje obrtnije, industrije in trgovine? od kod splošno ubožanje? Tako se obče vprašuje in narodno-gospodarstveno izobraženi odgovarjajo: To izhaja od tod, ker mi nismo domačega dela branili pred tujo konkurenco, ki ga je zaduševala. Naš denar je šel za tuje blago iz dežele ven; namesto da bi bili mi svoje delavce dobro plačevali in tako denar v deželi ohranili, plačevali smo tuje. Nismo znali konsumenta približati producentu, bila je naša trgovinska politika za „svobodno trgovino,“ to je, angleške fabrike so svobodno svojo robo po takej ceni v naše kraje uvažale, s katerimi naše fabrike v svojej začetnosti niso precej konkurirati mogle in so propadale. Sedaj, to se vé da, ko se vidijo žalostni nasledki, ne le za trgovino, temuč za vse stanove, sedaj se je vse spokorilo in po vseh volilnih shodih čujemo geslo „schutzzoll,“ bramba domačega dela, odiranje tujega izdelka z visocim colom tako dolgo, dokler se domača industrija ne povzdigne in okrepi tako, da bode svobodno lahko borila se z angleško.

A ne le pri nas v Avstriji, tudi zunaj v preošabnej Nemčiji, kjer so po Sedanu v vseh rečeh na svetu prvi in prvi, tudi tam jim zmanjkuje novcev iz dežele, in roma na Francosko in na Angleško. Bismark sam je postal colni brambovec v trgovinskej politiki in, kakor časopisi trdijo, predložil cesarju Vilhelmu dotične korake. Produkcijaska moč tudi na Nemškem nij taka, da ne bi angleškej in francoskej podlegla.

Z zadovoljstvom moramo konstatirati, da je uže pred desetimi leti bila baš kranjska trgovinska zbornica, zlasti pa njen predsednik V. C. Supan, (tačas ko je bila še slovensko-narodna večina v njej in ko se je še postavno volilo, a ne po biričih sleparilo kakor zdaj: sodnijski dokaz pred porotniki se od nas še vedno ponuja!), ki je svoj glas povzdignila proti svobodno-trgovinskej politiki, sosebno proti tolikanj škodljivej dopolnilnej konvenciji z Anglijo. V. C. Supan je v svojej brošuri „Schutz der

heimischen Arbeit“ uže tačas zagovarjal te principije, ki so zdaj sploh do veljave prišli. Ali naši Tagblattarji, ki so take nule in ničevdedce v zbornico spravili kakor so Dreo, Trpin itd., so tačas le posmehovali se in zabavljali na „grosse slovenische National-Oekonomen.“

VstaneK v Hercegovini in Bosni.

Liberalni Italijani se res prav možato in pošteno obnašajo ozirom jugoslovanskega vstanka. V Benetkah se je osnoval odbor, v katerom sede imenitni možje. V proglasu se pravi: „v Hercegovini in Bosni divja boj mej Turki, ki hočejo vzdržati gospodstvo in mej narodom, ki išče pravdo in svobodo. Italija, po historiji svojej zaveznica robujočih narodov, ne more gledati onih jadov, da je ne bi v srce bolelo . . . itd.“ — — Poslanik turški v Rimu je vsled tega prosil ministra Visconti Venosto, naj prepove delovanje ovih podpornih odborov. A Italijan je turški zahtev odbil.

Iz Gline se „Obzoru“ javlja: Dne 9. oktobra je bil sukob pri selu Bajni na suhej meji, mej 400 Turki in 300 vstaši. Vstašev krdelo okolo 120, je napalo Turke, bitka je trajala od 10. do 2. ure neodločena, ko pride vstašem na pomoč četa Rankovaševa od 180, ter s prvo Turke prežene. Mrtvih Turkov je bilo potem naštetih 41, vstašev je jeden mrtev, 1 teško ranjen, 4 lahko ranjeni.

Garibaldi je zahvalil se na adresi, katero so mu poslali vstaški vodje. Stari boritelj za narodno svobodo pravi mej družim v pismu iz Kaprere: „Turek mora v Brusu nazaj. Kakor volk se je priklatil črez Bospor, ta divjak, opustošil vaše lepe zemlje.“ . . Dalje pravi: Da ne zaupate diplomaciji, ona vas vara. Z vami so čutni možje celega sveta, celo Angleška, do nedavno za Turčina, pokazala vam je v jednom svojih velikanov, da jej je ljubši hvaležnost konfederacije slobodnih narodov, nego li prijateljstvo trhle turške države.

Izseljenje bosenskih kristijanov v Avstrijo se vsak dan množi. Tisoč duš je prešlo te dni pri Divuši z mnogo živino. Pod turškim jarmom nečejo več ostati. Najtorej diplomacija intrigira, kakor hoče.

O vstanku v Hercegovini poroča oficijozna „Polit. Corr.“ sledeče: „Glavni tabor vstašev je v Glavskem dolu. Na cesti v Trebinje so Turkom 10 konjskih tovorov kave vzeli. V Trebinji je sedaj 600 mož regularne vojske, ki imajo zarad slabe obskrbe in hrane veliko trpeti. Način vojevanja, ki ga imajo vstaši, namreč, da se v velicah četah sedaj tu, sedaj tam, nepričakovani prikažejo, pa zopet zginejo, dela turškim poveljnikom veliko skrbi.“

Od Strmice na datmatinsko-hrvatsko-bosniškej meji piše 7. oktobra dunajskemu „Tagbl.“ (večerni list od 14. oktobra) znani njegov dopisnik, bivši avstrijski oficir Lukeš, daljši dopis, v katerem razklada, da je bil srbski minister Marinović proti vstaji. Ko je vendar buknila v Hercegovini, nij dobila iz Srbije dolgo nič podpore. Osem dni pred nastopom Ristićevim je pa prikazal se stari vstaški vodja Golub Babić na meji dalmatinsko-hrvatsko-bosenskej. Spravil je 200 ljudij vkup. Počasi jih je oborožil in tako je 9. septembra vzel kulo Dolnji Tiskovac, 17. septembra Turke pretepel pri Osredici in 1. oktobra zmagal jih pri Goranjem Tiskovcu, ter jim velikanske izgube prouzročil. Za to je centralno vodstvo vstanka skrbelo za orožje, ter poslalo Golubu še za vodja Hubmajerja in Petrovića. Precej po prihodu teh dveh pak se je pokazalo, da pri Golubu srbska ideja prevaguje, morda ker je na Ristića upal. Golub nij hotel komande onima dvema dati, niti svoje taktike regularizirati, za to sta se rečena dva vrnila v Hercegovino.“

Grški rodoljubi na otoku Kreta, kateri se je pred malo leti v dveletnem vstanku tako hrabro pred Turki branil, izdali so proglas na hercegovinske in bosens-

ke vstajnike, v katerem jim svoje sočutje izrazujejo, ter obetajo, da bodo kmalu tudi oni za orožje zgrabili in nad Turka šli. — „Times“ poročajo, da obstoji uže revolucijski odbor. Turške oblasti so zasačile neko ladijo, ki je strelivo vozila na otok.

Vladna in gotovo ne slovanska „Pol. Corr.“ poroča o turškem barbarstvu sledeče: „Imeniten Italijan je občeval s turškimi vojaki v fortu Karina (blizu Dubrovnika). Ta Italijan, katerega so turški vojaki prej pogostili, je bil kmalu potem na strašen način usmrten in mu je bila potem še glava odsekana. Več dopisnikov vnanjih listov je to dejanje strahovitega barbarstva na mestu konstatiralo.“ — In glejte, organ avstrijsko-nemških liberalcev, „Neue Freie Presse“, zagovarja tudi ta turški čin, češ, najbrž je bil ogleduh in Turki so imeli prav, da so ga usmrtili.“ Pa tako?

Dalmatinskemu „Narodnemu Listu“ se piše iz taborov vstaških: „Prosimo vas oprovreči najodločneje vest, da nameravajo hercegovski vstaši po zimi bojevanje vstaviti do spomladi. Narobe, mi se zanašamo v zimo za velike vspehe, ker nam more zima malo nehuditi, ali azijatskeje turškeje vojski se nij z našo ljuto zimo šaliti, ker je vajena toplega podnebja. Nam je za junaško prezimiti samo dobre obleke treba, a te je uže precej dobljene. Sicer zdaj tudi bolje stojimo glede orožja in glede števila. Za drugo hočemo misliti sami, sosebno da preko zime dokažemo Turčinu, kako velja, da po zimi gredo junaci v boj, a ne zimogrozni ljudje. Uže smo vse osnovali, kako po zimi sovražniku dokažemo, da smo živi in vsi zbrani. Bratom našim bodi torej na znanje, vse to s priporočenjem, da se nas domislijo, posebno kar se odeje tiče. Znamo pak, da hočemo na spomlad živejše rolo igrati, ker nam tačas ne bode vzkračena pomoč naših dveh kneževin (Srbije i Črnegore) naj misli blebetuša diplomacija kar hoče. Mi smo na

vsako žrtev pripravljeni, in nikoga se ne plašimo. Živela svobodna naša domovina!

Vstanek dobiva če dalje več, podpore. Celo v New-Yorku v Ameriki se je ustanovilo „slovansko društvo dobrotvornosti“, ki pobira mej Slovani, živečimi onkraj oceana podporo za Hercegovince in Bošnjake. Amerikanski časniki jih živo podpirajo. Predsednik društva je nekov trgovec po imenu Koščina, podpredsednik amerikanski Dalmatince Lazarović.

Iz Imoska na dalmatinskeji meji nam piše ljubljanski Slovenec Dragotin Simončič, ki je mej zadnjimi tudi šel mej vstaše, ne strašeč se nastopajoče ljute zime, pred katero so ga odhajajočega prijatelji svarili, — da je šel 9. okt. ob polnoči z mnogimi družimi prostovoljci črez mejo na Turško. Bilo nas je v Imosku skritih kakor mravelj. Vsak dan so prišli novi „bratje“. Naš vodja je Gjoko Filipović, rojen Hercegovce, poprej učitelj v Mostaru. Tudi dva popa sta v našem krdelu. Mislím, da prej, ko boste to pismo v roke dobili, boste slišali o boji blizu Imoska, katerega se bom tudi jaz udeležil. Ako bog da, bom še poročal o propadu Turkov. Če pa ne slišite več o meni, pa mislite, da sem zadnji račun spisal. Navdušenje veliko, oboroženi smo dobro.“ (Res se glasi sobotni telegram iz Spljeta „Obzorov“ iz Imoska, od 15. okt. da so vstaši pod Gjokom Filipovićem premagali Tarke. Torej je tudi tu Slovenec Simončič soboril se, dva dnij potem ko je svoje pismo na nas oddal na meji. Ur.)

Izpred porotnega sodišča.

(Pobožna tatica.) Denes je bila pred porotniki 64 let stara vdova Urša Plahut rojena Legat iz Predtrga na Gorenjskem, do sedaj še nekaznovana, — zatožena, da je 1. meseca aprila 1872 vzela iz zapuščine 24. aprila 1872 umrle Helene Rozman v nekeji škrinji hranjeno hranilnično knjigo z vloženo glavnico 220 gold. in 19. maja 1875 Jeri

Čuk iz Predtrga, pri katereji je stanovala, iz zaklenene skrinje hranilnično knjigo z vlogo 40 gld. in več družih rečij, vsega skupaj vrednosti 87 gld. 81 kr.

Na splošna vprašanja predsednika dež. sodnije svetovalca g. dr. Leitmaierja pove zatožena, da je bila ušla svojemu ranjcemu možu, ter potovala v Ameriko, kjer je bila dve leti in 8 mesecev. Brati zna nemški in slovenski, „ta stare in ta nove pukštobe“. Ravno denes je izpolnila 64 leto, denes je njeni rojstni in dan njene sodbe. Končno pristavi: Naj se zgodi z menoj kar se hoče če mi prav eno pošteno náložé, vsaj sedaj se tako teško kvartir dobi! (Veselost!!)

Zaradi prve tatvine se izgovarja sledeče:

Ranjca Helena Rozman mi je rekla dan pred svojo smrtjo, ko sve bile sami, da ima v svojej skrinji hranilno knjigo za 220 gld., katero mi bode izročila, da naj po njeneji smrti denar razdelim mej stare, uboge duhovne za sv. maše. Še tistega dne mi je rekla v návzočnosti uže umrle Lize Dolžan in še živeče stare Fajfarice: „Urša vsaj me ne boš zapustila in vse tako opravila, kakor sem ti naročila?“

Ko pridem potem po polu dne od litaniij domov, je bila Helena Rozman uže mrtva. Jaz torej vzamem hranilno knjigo in grem ž njo v Ljubljano, kjer sem dobila v hranilnici 220 gld.

Tu sem razdelila okolo 100 gold. v frančiškanskeji cerkvi sedmim starim duhovnom, frančiškanom pa nijsem hotela nič dati, ker imajo uže tako dosta. O binkoštih ravno istega letá sem bila na misijonu v Šmartnem pri Kranji, kjer sem ponudila misijonarju jezuvitarju Valjavca 48 gld. za sv. maše, a ker je rekel, da za maše nič ne vzame, rekla sem mu: „naj pa vzamejo za brate in za njih potrebe“. Na to mi je on odgovoril: „za to pa uže vzamem“. Dalje sem dala zã sv. maše Ferličevem gospodu v Gorjah 8 gl., fajmoštru v Koroškeji Beli, ki jih je letos strela ubila 26 gld., g. Valentinu Lahu, ki je nekje pri Trapistih na Turškem 3 gld. Potem sem dala enkrat v Kranji staremu

misijonarju Staretu, ker sem slišala, da nemajo „štumfov“ 8 parov „štumpov“ 14 belih in 5 plavih platnenih robcev. Jaz sem samo toliko za-se obdržala, da sem si eno „kvafiro drv kupiva in pa kar sem za vožnjo potrosiva“, zdaj naj pa z menoj store kar hočejo „gospodje“.

Ko jo predsednik opomni, zakaj o vsem tem v preiskavi nij ničesar povedala, odgovori; „Glih tako sem povedala tistemu adjunktju v Radovljici, pa nijso doli poslali, pa naj še „če“ gor“ pišejo; nijsem tako lakomna na denar ne, vse sem oddala“.

Kar se tiče druge tatvine v škodo Jere Čuk, se izgovarja obtožena, da jej je bil njen mož „Vôrenc“ okolo 50 gld. dolžan, katerih pa nij hotel plačati in pravi, da je vprašala dva spovednika, ali si sme sama izplačati in da sta jej poslednja rekla: toliko uže smeš vzeti, več pa ne.

Predsednik: G. spovednika vam gotovo nijsta rekla krasti?

Zatožena: Ne, tega ne, pa dovolili so mi se sama odškodovati.

Preds.: Zakaj ste pa ženo okrali, ako vam je bil mož dolžan?

Zatož.: „Kaj nij desc pa baba vse glih?“

Dalje pravi zatožena, da je vso ukradeno obleko sežgala, ker je bila jezna, ker so se dekleta v cerkvi sè svojo „ofrtjo“ bahale in „interfat“ kazale. Hranilnično knjižico z vlogo 40 gld. je prodala neznanemu možu na božjem potu pri devici Mariji v Podbrezji za 39 gld.

Preds.: Ste li tistemu možu po rešnici povedali, kdo in od kod ste?

Zatož.: Ne gospod tega pá ne, temu sem se zlagala.

Preds.: Ali vam nij znan pregovor: Kdor laže, tudi krade?

Zatož.: To imajo pa prav! Sedaj sem pa svojo reč povedala, pa naj storé z menoj, kar hočejo, samo da me v tak kraj dadó, da bom šla lahko vsak dan k sveti maši, potem je vse dobro. (Smeh!)

Ispričevalo srenjskega predstojnika pravi, da je zatožena tujemu blagu zelo nevarna osoba, da je tudi v zakonskem stanu prav zanikerno živela, svojemu možu v Ameriko pobegnila, da se govori, da je v Ameriki „veliko hudodelstvo“ doprinesla, ter zato domov pribežala, in da se je uže tudi letos pajdašila sè znanim romarjem (recte potepuhom) in tatom Fortunom itd.

Zatožena pravi, da v Ameriki nij ničesar hudega storila in da je samo zato nazaj prišla, ker nij mogla tam nikoli k maši iti.

Preds.: Zakaj ste pa svojega moža zapustili?

Zatož.: Ker je bil pijanec, sem ga pa pustila, kakor marsikatera stori.

Preds.: Kaj je pa Fortuna delal pri vas?

Zatož.: Jaz nič slabega ne vem o njemu, imela sem ga za svetnika. (Splošnja veselost!)

Porotniki nijso hoteli verjeti izgovarjanju pobožne zatožence, ampak so jo obeh tatvin jednoglasno krivo spoznali. Sodnija jo je obsodila vsled tega na dve leti teške ječe, poostrene vsak mesec z jednim postom. Lepo darilo za rojstveni dan! Obtožena je zadovoljna sè sodbo, ker bode imela sedaj zastonj stanovanje v Bégunjah in lepo prilžnost, se vsak dan pri sveti maši vaditi v pobožnosti.

Tržne cene

v Ljubljani 16. oktobra t. l.

Pšenica 5 gld. 10 kr.; — reš 3 gld. 60 kr.; — ječmen 2 gld. 40 kr.; — oves 1 gld. 90 kr.; — ajda — gl. — kr.; — prosó 2 gld. 40 kr.; — kuruza 3 gold. — kr.; krompir 1 gld. 70 kr.; — fižol 4 gld. 80 kr.; masla funt — gld. 53 kr.; — mast — gld. 48 kr.; — špeh frišen — gld. 38 kr.; — špeh povojen — gld. 42 kr.; jajce po 2 $\frac{1}{2}$ kr.; — mleka bokal 10 kr.; govednine funt 27 kr.; — teletnine funt 26 kr.; svinjsko meso, funt 29 kr. — sena cent 1 gld. 30 kr.; — slame cent 1 gld. 30 kr.; — drva trda 6 gold. 80 kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Loterijne srečke.

Na Dunaji 16. okt.: 55. 62. 70. 18. 14.

V Gradcu 16. okt.: 6. 4. 43. 21. 7.